

Tėvynė

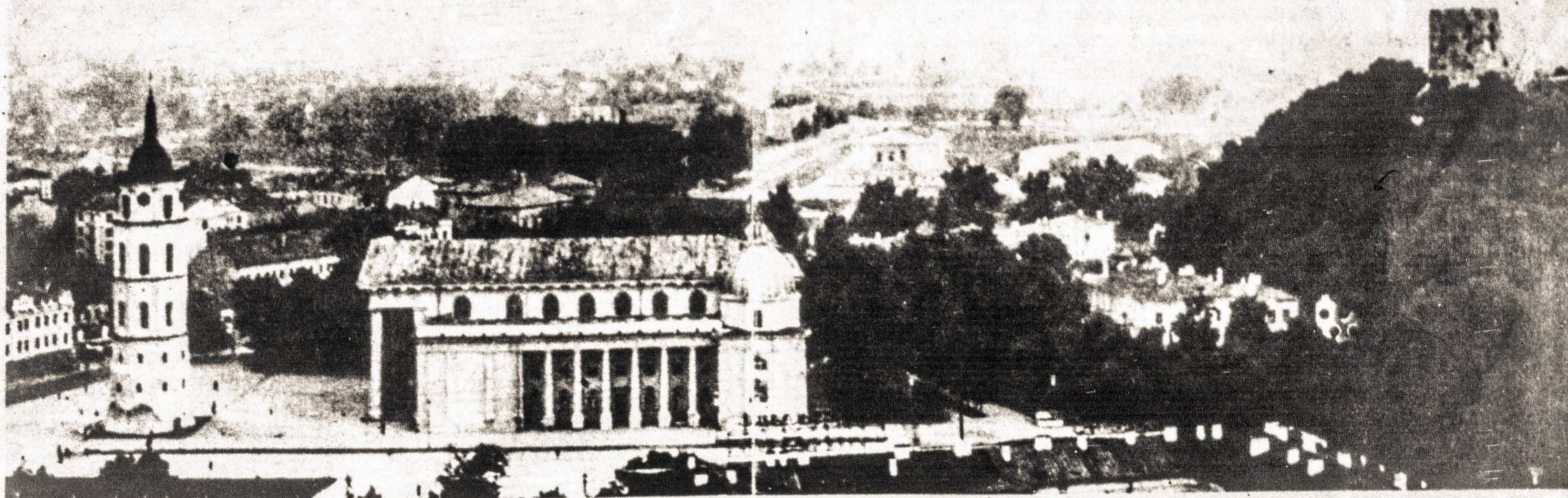
SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 11

New York, N. Y. 10001 - 1973 m. Birželio - June 1 d.

66 METAI

VILNIUI 650 METŲ!

Šventaragio slėnis - katedra su varpine ir Gedimino pilis.

POSĖDŽIAVO SLA 5 APSKRITIES VALDYBA

SPALVINGA LIETUVOS ISTORIJA

Š/m gegužės 19 d. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 5-osios Apskritis Valdyba buvo susirinkusi posėdžio. Dalyvavo beveik visi Valdybos nariai. Visi susirinko geroj nuotaikoj, užmoju naudingam darbui, o susirinkimui posėdžio pradžia apvainikavo SLA Prezidento P. Dargio sveikinimas telefonu į posėdžio kambarį SLA Centre, New Yorke.

Priėmus 5 Apskritis Kuopų atstovų 1972.X.7. suvažiavimo piniginių apyskaitą, sustota prie šaukto tokio pat metinio Kuopų atstovų suvažiavimo dar šiais metais. Tokį suvažiavimą šaukti nutarta ne vėliau š/m spalio 1 dienos, parenkant patogiausią savaitgalį ir patogiausią vietą numatomiems dalyviams - Kuopų atstovams suvažiuoti.

Be to, atkreiptas dėmesys į naujiems nariams gauti vajų. Jo sėkmingumui turi patarnauti ir būsiantis metinis Kuopų atstovų suvažiavimas. Susivienijimui reikia ir suaugusių, reikia ir jaunimo, reikia ir vaikų, kurie gali būti priimti į SLA nuo jų 2-jų metų amžiaus.

Visi Apskritis Valdybos nariai unisonu tvirtino SLA būtinumą apimt visokio amžiaus savus tautiečius ir todėl pripažino būtinumą eiti į lietuvių visuomenę, kalbėti jai supratimą ir tikėjimą, kiekvienam atskiram lietuviui naudingumą, tautinę garbę, priklausyti Susivienijime prasmingumą.

SLA tam siekiui, tokiam darbui savo amžiumi pribrendęs, savo patyrimu pajėgus, tik tam visam reikia, kaip ir visada, atskirų asmenų kibirkštis, kuri įžiebtų pradžia, pastumėtų žengti dar naują žingsnį pirmyn.

Ši 5-osios Apskritis Valdybos posėdį savo atsilankymu pagerbė dr. A. Budreckis - Pildomosios Tarybos sekretorius. Jis savo akimis matė ir ausimis girdėjo Apskritis Valdybos rižtą eiti tikrai nuoširdžiai Pildomajai Tarybai į talką tradicinėmis gairėmis bet jaunu užmoju.

Posėdis buvo trumpas kalbomis, bet naudingais nusistatymais ir tvirtu tonu.

Pasibaigus posėdžiui Apskritis Valdybos visi nariai persikėlė į kitoje salėje įvyksiantį SLA 126 Kuopos narių susirinkimą, taip pat SLA Centro patalpose, kur buvo daromi du svarbūs pranešimai: dr. A. Budreckio - apie SLA apdraudas ir buv. Kuopos pirmininko S. Jakšto apie reikalingumą Susivienijimui ar namų, ar vasarvietės, ar net viso žemės ūkio.

Posėdžiui pirmininkavo teisininkas Antanas Diržys, pakaitomis - vicepirm. Albinas Trečiokas, sekretoriavo Jonas Valaitis.

SLA 2 APSKR. SUVAŽIAVIMAS BIRŽ-JUNE 3

11.00 VAL. PRIEŠ PIETUS LIETUVIŲ PILIEČIŲ
KLUBO SALĖJE, 67 VERNON ST., WORCESTER, MASS.

Šių metų suvažiavimas yra ypatingai svarbus. Pasistenkime kuo daugiau jame dalyvauti. Kaip, tur būt, jau žinote, kitais metais SLA 58-sis Seimas įvyks Boston, Mass. ir 2-ajai Apskričiai teks būti to Seimo šeimninku. Reikės apsvarstyti, kaip geriau tą šeimninko darbą atlikti.

Suvažiavime dalyvaus SLA Prezidentas P. Dargis, Viceprezidentas A. Čaplėkas, Sekretorius Dr. A. Budreckis.

Vytautas Mačys, Apskritis sekretorius

Vilniui, Lietuvos sostinei, šiemet sukanka 650 metų. 1323 m. sausio mėn. 25 d. rašytame Vakarų vienuolynams laiške DLK Gediminas sakė, kad jis dominikonams jau prieš porą metų esąs pastatęs bažnyčią "mūsų mieste Vilniuje" (in civitate nostra Vilna). Vilnius jau buvo miestas ir valstybės sostinė prieš 1323 m. Gediminas jį paminėjo savo laiškuose pavėluotai. Bet tai yra pirmieji dokumentiniai paminėjimai. Pagal datavimo tvarką Gediminui priklauso Vilniaus kūrėjo garbė, o 1323 m. lieka oficialiais įkūrimo metais. Geležinio Vilko legenda Lietuvos metrašty nenusako, kada "Gediminas atkėlė sostinę iš Trakų į Vilnių".

Iš tikrųjų Vilnius, kaip gyvenvietė, yra žymiai senesnė. Archeologai atrado žymes, jog 10,000 metais pr. Kr. Vilniaus slėnyje būta elnių medžiotojų stovyklos, 2,000 pr. Kr. Vilniaus srityje formavosi baltų kultūra, kuri žalvario bei geležies amžiuje gavo visiškai savitus, aiškius bruožus, skirtingus nuo kaimynų suomių ir rytų slavų. Pats vardas liudija vietovės lietuviškumą. Vietovardis "Vilnius" praminas pagal Neries intaką, pagal upę Vilnią. O "vilnia" yra sena forma žodžio "vilnis" (t. y., banga, srava).

Vilniaus įkūrimą nulėmė vietos patogi geografinė padėtis. Ledynmečiai sudarė saugią kalvą prie Neries ir Vilnios santakos. Vilnios sąnašos Neryje, toje vietoje, sudarė sekumą, kur buvo lengviau žmonėms daryti brastas. Būdamas didžiausias natūralus piliakalnis visoje Lietuvoje, Gedimino kalnas prašyte prašė, kad jo viršūnėje ir papėdėje būtų įkurtos pilyys. Jau XIII-XIV a. Vilniaus apylinkėje buvo didelė gyvenvietė, nes sodybų būta ne tik Gedimino kalne, jo papėdėje, bet ir

Lietuvių Mokslo Draugija Vilniuje 1912 m., kuriai daug gelbėjo SLA
(Tęsiama psl. 2)

PUBLISHED SEMI-MONTHLY EXCEPT AUGUST
by the Lithuanian Alliance of America

Algirdas Budreckis, Managing Editor

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

307 WEST 30th STREET, NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone L Ackawanna 4-5529

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post Office
at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siusti neveliau,
kaip prieš savaitę, laikraščio numeriui išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senasis adresas. Uz skelbimų turinį
redakcija neatsako.

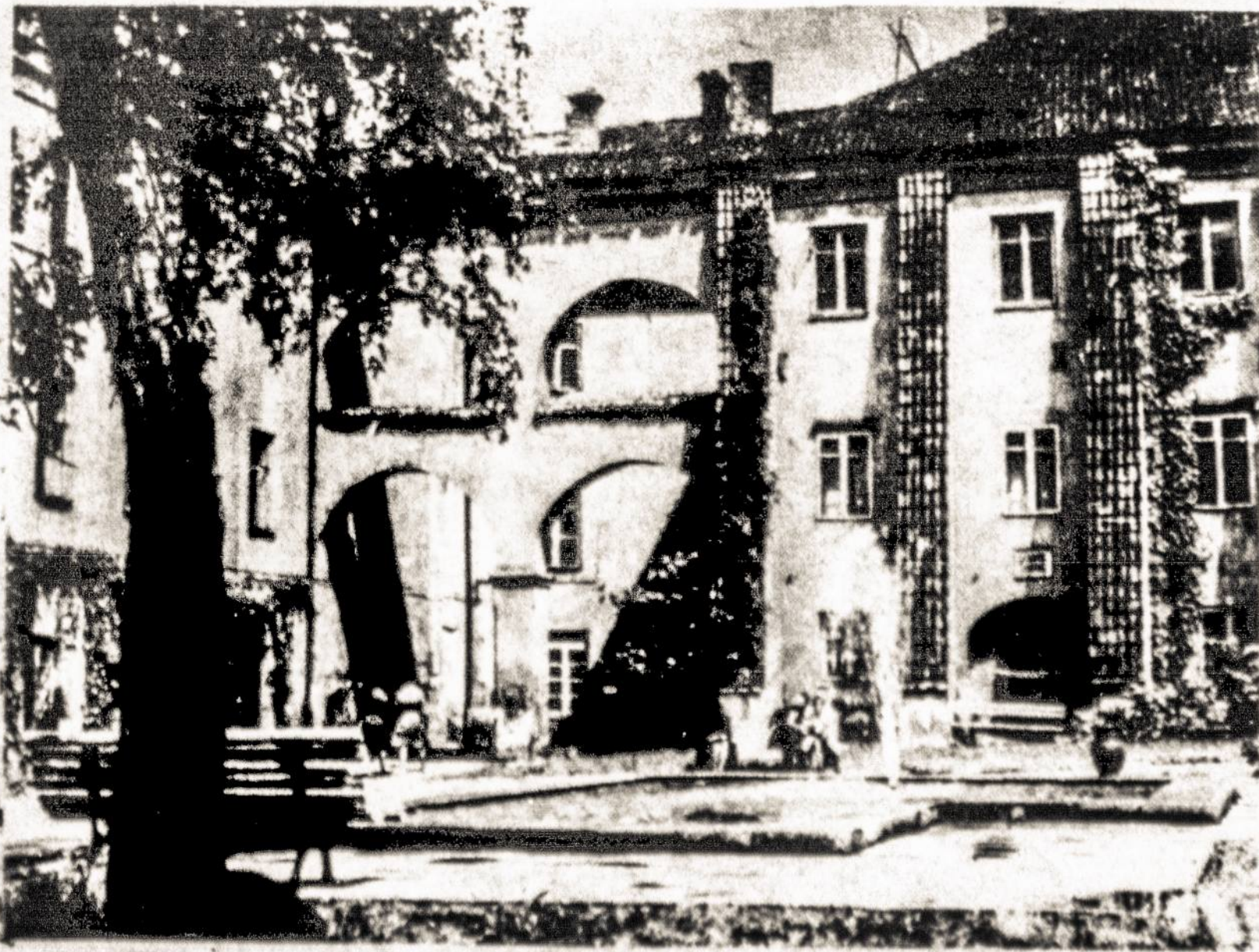
Vilniui 650 metų (Atkelta iš psl. 1)

Bekešo, Stalo bei Plikajame kalne. Čia ir buvo Vilniaus užuomazga, nes pilių apsaugoje galėjo ties sekluma kilti miestas.

Jau viduramžiais Vilnius buvo svarbi kryžkelė. Pro jį ėjo keliai iš Krokuvos ir pietų Ukrainos į Rygą, Pskovą ir Didįjį Naugardą. Iš Polocko, Vitebsko ir Smalensko Kauno link ėjo kiti keliai. Tad nenuostabu, kad XIX a. pro Vilnių caro valdžia nutiesė geležinkelius iš Petrapiilio į Varšuvą, taip pat iš Maskvos į Berlyną.

Nuo Gedimino laikų Vilnius buvo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos valstybingumo židinys. Čia narsusis Kęstutis nuvertė Jaunutį ir drauge su išmintingu DLK Algirdu išplėtė Lietuvos sienas toli į pietus ir rytus. 1387 m. Jogaila suteikė miestui magdeburgines teises, nors nuo Gedimino laikų vilniečiai naudojami savivaldos teisėmis. 1399 m. Vytautas iš gaisro griuvėsių atstatė didingą sostinę, padarydamas Vilnių pirmąjį Rytų Europos miestą. Nežiūrint lenkų karališkojo vainiko ir Krokuvos vilionių, Jogailaičius traukė, lyg magnetas, jų protėvių miestas. Kazimieras apmūrinė miestą. Jo sūnus, irgi Kazimieras, tapo šventuoju, šelpdamas vilniečius. Aleksandras visą laiką gyveno Vilniuje, nors ir buvo tapęs lenkų karaliumi. Zigmantas II senelis statydino puikius rūmus, hales ir tvirtoves. O jo sūnus Zigmantas Augustas skyrė daug rūpesčio ir meilės šiam miestui. Daugiausia ir gyveno Vilniuje. Čia jis karštai mylėjo Barborą Radvilaitę, kuri inspiravo Aušros vartų motinos atvaizdą. Šio paskutiniojo Jogailaičio pastangomis Vilnius virto renesanso gadynės briliantu, itališko pavyzdžio metropolija. Lyg simboliškas sutapimas, po Liublino unijos, Zigmantas Augustas daugiau nebesirodė Vilniuje. Steponas Batoras buvo paskutinis valdovas, kuris Vilniuje su oringomis išskilmėmis priėmė DLK mitrą. Trys Vazos dinastai tik retkarčiais čia lankėsi. Kiti net nesirodė. Saksas Augustas II vien 1705 m. viešėjo Vilniuje, nes turėjo susitikimą su Petru Didžiuoju. Paskutinis Lenkijos-Lietuvos valdovas Stanislovas Poniatovskis tik 1784 m. viešėjo Vilniuje.

Bet Vilniui nereikėjo vainikuotų karalių, jis turėjo savus nevainikuotus lietuvių valdovus. Pirmieji senatoriai buvo Vilniaus vaivados, kaštelionai ir vyskupai. Dažnas Vilniaus didikas ėjo didžiojo maršalkos, etmono ir kanclerio pareigas. Vilnius buvo Didžiosios kunigaikštijos administracinis, diplomatinis, bažnytinis, karinis bei teisminis centras. Lietuvių, gudų, totorių, rusinų ir ukrainiečių kilmės didikai čia pajuto Vilniaus majestotą ir tapo Lietuvos valstybininkais bei Lietuvos savarankiškumo gynėjais. O ką kalbėti apie eilinį miestelėną. Kai Vilniaus didikai tarp savęs rungėsi, tai visa Lietuva stebėjo, kaip antai: 1600 m. - laike Katkevičių kivirčių su Radvilais, ir 1692 m., kai vyskupas Bžostovskis vaidijosi su didžiuoju etmonu Kazimieru Sapieha.

Lietuvos Universiteto Sarbievijaus kiemo rytinė dalis

Grižtanti Napoleono armija Rotušės aikštėje. Dail. J. Damelis

Vilniuje išaugo DLK rūmai, katedra, šv. Onos bažnyčia, šv. Petro ir Povilo bažnyčia, vyskupo ir kapitulos rūmai. Vėliau arsenalas, rotušė, tribunolo ir kitų įstaigų pastatai. Vilnių dabino parkai ir puošnios bibliotekos bei galerijos. Čia savo rūmus statė Lietuvos magnatai Radvilai, Katkevičiai, Tiškevičiai, Sapiehos, Pacai, Masalskiai, Bžostovskiai, Sluškos ir Kiškos. Vilnius gali pasididžiuoti visa eile pirmenybių Lietuvos istorijoje. Vilniuje buvo įsteigta Lietuvos pirmoji parako įmonė, patrankų liejykla, stiklo gamykla, popiežiaus dirbtuvė. Čia 1525 m. Pranciškus Skorina įsteigė pirmą spaustuve, išspausdindamas kirilica "Apaštalus". Apie 1580 m. atsirado kursyvinės ir lotynų raidės, o 1588 m. buvo išspausdintas Lietuvos statutas. Čia buvo atspausdintos M. Daukšos knygos - "Katekizmas" (1595) ir Postilės (1599). Seniausieji Lietuvos laikraščiai ėjo Vilniuje: Kurjer litewski (1759) ir Gazyty wileńskie (1761).

Vilnius taip pat patyrė daug nelaimių: gamtos ir žmogaus ryškčių. Gaisrai miestą sulygino su žeme daugelį sykų, kaip pvz.: 1377, 1385, 1399, 1513, 1530, 1610, 1655, 1737 ir 1749 metais. Marai iškirto gyventojus 1371-72 ir 1710-1712 metais. Vilnių puolė ir plėšė kryžiuočiai, rusai, švedai, prancūzai, o moderniais laikais - vokiečiai, lenkai, načiai ir bolševikai. 1399, 1655 ir 1941-44 m. svetimųjų okupacijų pasekoje miesto etnografiškoji sudėtis drastiškai pasikeitė.

Vilnius yra Lietuvos religinis centras. Nuo senų senovės Šventaragio slėnyje buvo kūrenama amžinoji ugnis. 1388 m. buvo įkurta Vilniaus Romos katalikų vyskupija, kuri net apėmė 8 vaivadijas, sudarydama milžinišką bažnytinį administracinį plotą. Vilnių puošė monumentalniais vienuolynais ir šventyklomis pranciškonai, dominikonai, bernardinai, jėzuitai, pijorai ir kiti ordinai. Čia meldėsi ir pravoslavai ir unitai. Čia buvo paskelbtos Kalvino, Liuterio, Cvinglio ir Helvetijaus dogmos. Čia puikavo totorių musulmonų mečetės. Čia žydai sukūrė sau "antrąją Jeruzalę". Kuris pasaulio ortodoksas žydas gali užmiršti, jog Vilniuje metito ir rašė XVIII a. Eljias Vilna, pramintas Gaonu, žymiausias Lietuvos ir Lenkijos talmudistas.

Vilnius yra Lietuvos švietimo ir mokslo centras. 1579 m. karaliaus Stepono Batoro ir popiežiaus Grigaliaus XIII aktais jėzuitinei Vilniaus akademijai buvo suteiktos visos universitetams priklausančios teisės ir privilegijos. Tai buvo pati pirmoji ir kuri laiką vienintelė aukštoji mokykla ne tik D. L. K-tijoje, bet ir visoje Rytų Europoje (Maskvos universitetas įsteigtas tik 1755 m.). Vilniaus akademijoje dėstė įvairių tautybių žymūs mokslininkai: iškalbos prof. K. Sarbievijus, matematikas A. Kochanskis, teologas P. Skarga, pedagogas St. Konarskis. Taipogi dėstė mūsų šaliai istorikas Kojalavičius, kalbininkas K. Sirvydas ir astronomas M. Počobutas. Akademijai tapus universitetu 1773 m. ir švietimo gadynės bei racionalizmo dvasiai išsigalėjus, krašto inteligentus auklėjo filologas E. Grodeckas, astronomas J. Sniadeckis, ekonomistas - J. Stroinovskis, chirurgas J. E. Žilibertas, architektai L. Stuoka-Gucevičius ir Knakfusas, ir istorikai J. Lelevelis ir Ig. Onacevičius. Universitetas buvo Poškos ir Stanevičios žemaitiško atgimimo sąjūdžio akstinas; universiteto fone veikė masonai, filomatai ir filaretai, kurie kėlė visokeriopos žmonėms laisvės šūkius; universitetas davė literatūros pasauliui Kondratavičių, Mickevičių ir Kraševskį. Vilniaus universitetas buvo rusų uždarytas 1832 m. Lietuvos Taryba įstatymu atgaivino Vilniaus universitetą 1918 m. gruodžio 5 d.

Vilnius yra lietuvių tautinių aspiracijų formavimosi liudininkas. Vilniuje prasidėjo Kosciuškos, o vėliau lenkmečių sukilimai. 1905 m. gruodžio 4-6 d. d. Vilniuje įvyko Didysis lietuvių seimas, reikalavęs savarankiškumo lietuvių tautai. Lietuvos Taryba kaip tik Vilniuje pasirašė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą, pabrėždama, jog Vilnius yra Lietuvos sostinė. Jau 1857 m. Vilniuje M. Akelaitis kėlė lietuvių kalba laikraščio būtinybę. Spaudą atgavus 1904 m., Vilnius tapo pagrindinis lietuviškų laikraščių centras, nukonkuruojamas net Tilžė. Vilniuje pasirodė pirmasis lietuvių dienraštis - Vilniaus žinios (1904-09 m.). 1904 m. kovo mėn. buvo įsteigta Vilniaus lietuvių šelpimosi draugija. Tai pirmą rusų valdžios legalizuota lietuvių draugija. Daugelis kitų lietuvių draugijų turėjo pradžią Vilniuje, kaip pvz.: Lietuvių mokslo draugija, Lietuvos skautai ir t. t. ir t. t. (Tęsiama 3 psl.)

Tėvynė, 1973 m. birželio 1 d.

VILNIUI 650 METU

Tęsinys iš 2 psl.

Pilies skersgatvis Vilniaus senamiestyje

Nei lenkų okupacija, nei nacių teroras (kuris sunaikino kone visus miesto žydus), nei dabartinė sovietų okupacija negalėjo nuslopinti Vilniaus gyvastingumo. Mūsų gadynėje Vilnius tikrai pergyveno daug sukrėtimų ir pasikeitimų. Pokario metais prasidėjo nauja statyba: įvairiose miesto vietose iškilo dešimtys pramonės, įmonių, fabriku. Neužteko erdvės miesto ribose; miestas išsiplėtė į Aukštuosius Panerius. Ir dabar slenka į šiaurę ir į rytus. Kur anksčiau buvo Vilniaus apylinkės priemiesčiai ir kaimeliai, tenai išaugo miesto gyvenamųjų namų kvartalai. Mat, senasis centras jau negali patenkinti miesto, kuriame gyvena virš 400 tūkstančių gyventojų. Ir dar šis skaičius auga. Teigiama reiškiny yra masinis lietuvių migravimas Vilniun. 1971 metais, po 300 metų, lietuviai vėl sudarė miestiečių didžiumą.

Pesimistai pranašauja miestui liūdną likimą. Girdi, nugrims miestas rusų jūroje. Šitokie pranašai užmiršta istoriją, rodančią, jog Vilnius visuomet priėmė, sušvelnino ir pagaliau padarė savuoju ir guda, ir žydą, ir išdidų lenką. Visi nuolatiniai gyventojai pasidavė Šventaragio amžinosios gabijos mistikai.

Vilniaus lietuviškumo išganymas glūdi miesto mene. Vilniaus menas užima pirmą vietą Rytų vidurio Europoje savo paminklų gausumu, originalumu ir žavingumu. Menas, kaip autochtonų dvasios išraiška ir atspindis, veikia į visus, kurie ilgesni laiką pabūna Vilniuje. Vilniaus menas savo esmine dalimi yra religinis, jo paminklai - religinio meno šventovės. O šis religingumas yra senesnis už krikščionybę. Jo pradai yra pirmykščių gyventojų gamtinė tikyba. Apsigyvenęs Vilniuje, krašto gyventojas nustoja buvęs dzūku, sūduviu, žemaičiu ar zanavyku, o tampa lietuviu. Gudas, lenkas ir žydai nejučiomis lietuvijs.

Pasak garsųjį rusų dailininką-kritiką Maksimą Vorobjovą, Vilniaus meno kūrimui savo idėjų, planų ir sprendimų įnešė kunigaikščiai, vyskupai, vienuolynai, didikai, daugiatautė miesto bendruomenė, svetimieji bei savieji meistras ir architektai. Bet visus apsprendė Vilniaus dvasia, jo "genius loci" (t. y. vietos dvasia). Visi giliai atjautė aplinkinės gamtos, Neris slėnio ir kalvų grožį. Vilniaus miestas ir jo menas yra tarytum gamtos vaisius: jo architektūrinio meno susiliejimas su gamta liudija apie giliai lietuvišką Vilniaus charakterį.

Į miesto augimą ir klestėjimą veikia autochtoniškumas. Miesto steigėjai ir gražintojai turi tamprų ryšį su Vilniaus terenu. Mūsų šis P. Reklaitis labai taikliai apibūdino Vilniaus panteistinį pobūdį: "Vilniaus gamtinės aplinkos pobūdis ir grožis tebedvelkia lietuviškai-aukštaitiška alkavietės nuotaika. . . Todėl senojo Vilniaus panorama ir senamiesčio tapybiškumas kalba, kad Vilnius yra lietuviškas-aukštaitiškas miestas, gimęs iš tautos, linkusios į lyrizmą, romantiką ir pamaldumą.

Geležinio Vilko sapno paslaptis yra tokia: lietuvis esmėje yra gamtos žmogus; jį apsprendė žavinga Lietuvos gamta. Kol Neris tekės pro Vilniaus kalnelius, kol miestas gyvens šandaroje su savo aplinka, tol Vilnius esmėje bus lietuviškas.

ALGIRDAS BUDRECKIS

THE 650 ANNIVERSARY OF VILNIUS AS CAPITAL OF LITHUANIA

City of a hundred church spires, valley. And while he slept, he Gothic and Baroque palaces, winding cobblestones and brick-laid streets and medieval archways, Vilnius is the political and cultural center of Lithuania. On January 25, 1323 Grand Duke Gediminas drafted his famous letters to Western cities, designating the city of Vilnius as his capital. This year, Lithuanians throughout the world observe the 650th anniversary of the Lithuanian capital.

The "Chronicle of the Grand Duchy of Lithuania and Samogitia" relates a legend which has gained wide acceptance as an account of the founding of Vilnius. This legend has come down through the ages to this day. Thus wrote the anonymous Scribe of the "Chronicle":

"On one occasion, Grand Duke Gediminas rode out from his capital Kernavė to hunt five miles beyond the River Viliija and in a forest discovered a splendid hill, surrounded by oaken glens and rolling plains. And this site pleased him greatly, and he settled down in this place, causing a city to be built, and named the city Trakai. That is, he moved his capital from Kernavė to where Senieji Trakai is situated. Shortly thereafter Grand Duke Gediminas set out to hunt four miles from Trakai, and discovered a beautiful mount near the River Viliija. On this mount he encountered a huge aurochs (tauras), and did slay the beast on the mount, which today bears the name Taurakalnis. And it was too in the evening to return to Trakai. So the Grand Duke decided to spend the night in the valley of Šventaragis, where the first grand dukes were cremated on ceremonial pyres. The Grand Duke slept in the hallowed

valley. And while he slept, he dreamt that on the mount, which was then called Kreivasis kalnas, and now bears the appellation Plikasis kalnas, did stand a great iron wolf. And from the throat of this marvelous beast came the sound of a hundred wolves howling. He awoke from his slumber, and spake to his seer, named Lizdeika, who had been discovered as a babe in an eagle's lair (and it was the self-same Lizdeika, the supreme seer of Duke Gediminas, and later chief druid). And Gediminas bade his seer: 'I dreamt a wondrous dream.' The Grand Duke related everything which appeared to him in the dream. And Lizdeika spake: 'Lord Duke, the great iron wolf signifies that the capital city shall stand on this spot, and the tremendous howling from within the iron wolf means that the fame of this city shall spread throughout the world. And immediately on the morrow, remaining in this place, Gediminas did send for people and caused a castle to be erected in Šventaragis, calling it Žemoji pilis, and he built a second castle on Kreivasis kalnas, now called Plikasis kalnas, and gave both castles the name of Vilnius. And Gediminas built a city on the site, moving his capital from Trakai to Vilnius. . ."

Of course, Vilnius was inhabited since the Stone Ages as archeological findings prove. Its strategic location drew the ancestors of the Lithuanians to the river valley surrounded by hillocks. Howbeit, whatever is the actual date of the founding of Vilnius, to this day 1323 is accepted as the official year of the historic beginning of the city, and Gediminas bears the honor of being the city's founder. ALGIRDAS BUDRECKIS

Sapiegos herbas

1972 m. SLA TREČIOJO KETVIRČIO APYSKAITA

1972 METŲ TREČIOJO KETVIRČIO SLA APYSKAITA

PAJAMOS

	Liep.	Rugp.	Rugs.
Visų Kuopų Duoklės	\$10,872.68	\$ 7,444.17	\$ 7,216.32
Nuodimčiai	18,455.48	11,701.87	6,249.65
Atmėkėtos Mtge. Paskolos	500.00	335.00	1,300.00
Atmėkėtos Cert. Paskolos	--	--	1,246.00
Nuomos	40.00	40.00	40.00
Aukos	280.35	30.00	--
Perkelta iš banko	--	--	10,355.78
Administracijos	--	49.36	4.00
Viso.....	\$30,148.51	\$19,600.40	\$26,411.75

LIEPOS MĖN. 1972

ISLAIDOS

POMIRTINĖS		
Liepos 1, 1972	\$1,417.00	
" " 8, "	1,160.00	
" " 15, "	1,250.00	
" " 22, "	1,050.00	
" " 29, "	1,800.00	
		\$ 6,677.00
LIGOJE PAŠALPOS		
Liepos 15, 1972	\$ 393.70	
" " 22, "	183.00	
" " 29, "	260.88	
		\$ 837.58
TAUPOMOSIOS APDRAUDOS		
Liepos 1, 1972	\$ 1,500.00	
" " 15, "	1,000.00	
" " 22, "	500.00	
" " 29, "	1,000.00	
		\$ 4,000.00
ATSAUKTOSIOS APDRAUDOS		
Liepos 1, 1972	\$ 662.40	
" " 8, "	728.31	
" " 22, "	1,522.43	
		\$ 2,913.14
PASALPOS IŠ NASLIŲ IŠ NASLAICIŲ FONDO		
Liepos 1, 1972	\$ 65.00	
		\$ 65.00
S. L. A. NUOSAVYBĖ		
307 W. 30th St., N. Y. C.	\$ 275.31	
		\$ 275.31
ATLYGINIMAS SLA DR-UI KVOTĖJUI		
	\$ 268.00	
		\$ 268.00
ATLYGINIMAS ORGANIZATORIAMS		
Liepos 31, 1972	\$ 33.24	
		\$ 33.24
TĖVYNĖS ISLAIDOS		
F. Giaramita & Son Tracking Corp.	\$ 54.00	
Pearl Printing Co.	179.00	
Postmaster, N. Y. C.	38.05	
Tėvynės surinkimas ir paruošimas	1,081.50	
Dr. A. J. Gussen, Cicero, Ill. už straipsnius	250.00	
		\$ 1,602.55
A L G O S		
SLA Raštinės Tarnautojams	\$3,716.12	
" Spaustuvės Tarnautojams	240.00	
" Pild. Tarybos Nariams	1,318.50	
		\$ 5,274.62
SUGRAŽINTI MOKESČIAI		
Apdraudos Fondas	\$ 106.55	
Ligoje Pašalpos Fondas	11.70	
Mirusis Fondas	1.46	
Lėšų Fondas	62.08	
		\$ 181.79
SEIMO ISLAIDOS		
Liepos 8, 1972	\$ 915.00	
" " 18, "	4,731.85	
" " 22, "	1,576.65	
" " 31, "	878.15	
		\$ 7,821.65

IVAIRŲS ISMOKĖJIMAI

Fraternalinės išlaidos	\$1,830.78
Paštas ir telefonas	385.95
Raštinės išlaidos	40.13
New York Telephone	100.36
Atlyginimas SLA Legaliam Patarėjui	150.00
Social Security	296.50
New York State Unempl. Insurance	101.59
Disability Benefit Insurance	51.09
Smulkios išlaidos	3.04
	\$ 2,959.44
SLA CENTRO TARNAUTOJŲ PENSIJOS	
Liepos 1, 1972	\$ 154.38
	\$ 154.38
	\$ 33,063.70

RUGPĪČIO MĖN. 1972

POMIRTINĖS		
Rugpjūčio 5, 1972	\$2,927.00	
" " 12, "	2,558.00	
" " 19, "	450.00	
" " 26, "	3,750.00	
		\$ 9,685.00
LIGOJE PAŠALPOS		
Rugpjūčio 12, 1972	\$ 164.12	
" " 19, "	227.09	
" " 26, "	256.00	
		\$ 647.21
TAUPOMOSIOS APDRAUDOS		
Rugpjūčio 5, 1972	\$2,500.00	
" " 19, "	1,000.00	
" " 26, "	1,000.00	
		\$ 4,500.00
ATSAUKTOSIOS APDRAUDOS		
Rugpjūčio 12, 1972	\$ 8.15	
		\$ 8.15
PASALPOS IŠ NASLIŲ IR NASLAICIŲ FONDO		
Rugpjūčio 12, 1972	\$ 65.00	
		\$ 65.00
S. L. A. NUOSAVYBĖ		
307 W. 30th St., N. Y. C.	\$ 968.88	
		\$ 968.88
SLA PILDOMOSIOS TARYBOS NARIŲ		
Kelionių išlaidos, nakvynės ir dienpinigiai	\$1,064.52	
		\$ 1,064.52
S. L. A. KOMISIJŲ NARIAMS		
Kelionės išlaidos	\$ 25.00	
		\$ 25.00
TĖVYNĖS ISLAIDOS		
Pearl Printing Co.	\$ 145.00	
Tėvynės surinkimas	289.50	
Tėvynės ekspedicija	100.00	
Postmaster, N. Y. C.	49.76	
Smulkios išlaidos	42.97	
		\$ 627.23
A L G O S		
SLA Raštinės Tarnautojams	\$3,046.88	
		\$ 3,046.88
SUGRAŽINTI MOKESČIAI		
Apdraudos Fondas	\$ 174.30	
Ligoje Pašalpos Fondas	14.10	
Mirusis Fondas	2.38	
Vaikų Fondas	56.04	
Lėšų Fondas	20.65	
		\$ 267.47
IVAIRŲS ISMOKĖJIMAI		
Literatūra	\$ 49.49	
Fraternalinės išlaidos	1,325.38	
Girard Bank, Philadelphia, Pa.	44.00	
Paštas ir telefonas	308.37	
Social Security	165.06	
New York Telephone Co.	80.89	
Electrical Motor Maintenance, Inc.	342.40	
Treasurer of State of Connecticut	3.00	
Maryland Insurance Dept.	10.00	
Raštinės išlaidos	62.33	
Smulkios išlaidos	8.98	
		\$ 2,416.66

Tėvynė, 1973 m. birželio 1 d.

SEIMO IŠLAIDOS

Rugpjūčio 5, 1972	\$ 628.00
" " 12, "	656.00
" " 31, "	5.00
	\$ 1,289.00

SLA CENTRO TARNAUTOJŲ PENSIJOS

Rugpjūčio 12, 1972	\$ 154.38
	\$ 154.38
Rugpjūčio mėn. 1972 Viso.....	\$24,765.38

RUGSĖJO MĖN. 1972

POMIRTINĖS

Rugsėjo 2, 1972	\$2,170.00
" " 9, "	734.30
" " 16, "	2,200.00
" " 23, "	600.00
" " 30, "	2,097.00
	\$ 7,801.30

LIGOJE PAŠALPOS

Rugsėjo 2, 1973	\$ 207.89
" " 16, "	229.11
" " 30, "	278.10
	\$ 715.10

TAUPOMOSIOS APDRAUDOS

Rugsėjo 23, 1972	\$1,000.00
	\$ 1,000.00

ATSAUKTOJI APDRAUDA

Rugsėjo 2, 1972	\$1,058.84
" " 9, "	156.65
" " 16, "	1,504.08
" " 30, "	1,697.54
	\$ 4,417.11

PAŠALPOS IŠ NAŠLIŲ IR NAŠLAICŲ FONDO

Rugsėjo 9, 1972	\$ 65.00
	\$ 65.00

S. L. A. NUOSAVYBĖ

307 W. 30th St., N. Y. C.	\$ 218.52
	\$ 218.52

ATLYGINIMAS ORGANIZATORIAMS

Rugsėjo 16, 1972	\$ 580.51
" " 30, "	151.22
	\$ 731.73

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS NARIŲ

Kelionės išlaidos, nakvynės ir dienpinigiai	\$ 307.50
	\$ 307.50

S. L. A. KOMISIJOS NARIŲ

Kelionės išlaidos	\$ 25.00
	\$ 25.00

TĖVYNĖS IŠLAIDOS

Pearl Printing Co., Inc.	\$ 324.00
Postmaster, N. Y. C.	50.32
Tėvynės ekspedicija	100.00
	\$ 474.32

A L G O S

SLA Raštinės Tarnautojams	\$2,448.38
" Spaustuvės Tarnautojams	160.00
" Pild. Tarybos Nariams	962.05
	\$ 3,570.43

SUGRAŽINTI MOKESČIAI

Apdraudos Fondas	\$ 46.77
Mišrusis Fondas	.28
Lėšų Fondas	2.10
	\$ 49.15

ĮVAIRŪS IŠMOKĖJIMAI

Aktuarinės išlaidos	\$ 256.00
Social Security	192.28
Fraternalinė veikla	27.06
Rašomoji mašinėlė	137.50
Naujienos, už S. L. A. klīšes ir skelbimus, Chicago, Ill.	\$ 49.00
Paštas ir telefonas	137.71
New York Telephone	88.50
E. Schallt, N. Y. C.,	57.99
Kelionės, už S. L. A. skelbimus ir klīšę, South Boston, Massachusetts	\$ 15.00
SLA Legaliam Patarėjui	150.00
Fidelity & Deposit Co.	150.00
Raštinės išlaidos	30.37
Scientific Astma Corp.	84.63
Smulkios išlaidos	4.61
	\$ 1,380.65

SLA CENTRO TARNAUTOJŲ PENSIJOS

Rugsėjo 9, 1972	\$ 154.38
	\$ 154.38
Rugsėjo mėn. 1972 Viso.....	\$20,910.19

IŠLAIDOS

SPALIO MĖN. 1972

POMIRTINĖS

Spalio 7, 1972	\$1,282.00
" " 14, "	2,300.00
" " 21, "	2,089.00
" " 28, "	1,500.00
	\$ 7,171.00

LIGOJE PAŠALPOS

Spalio 7, 1972	\$ 223.53
" " 21, "	448.55
	\$ 672.08

TAUPOMOJI APDRAUDA

Spalio 21, 1972	\$1,250.00
	\$ 1,250.00

ATSAUKTOJI APDRAUDA

Spalio 7, 1972	\$1,959.60
" " 14, "	721.96
" " 28, "	519.00
	\$ 3,200.56

PAŠALPOS IŠ NAŠLIŲ IR NAŠLAICŲ FONDO

Spalio 14, 1972	\$ 65.00
	\$ 65.00

S. L. A. NUOSAVYBĖ

307 W. 30th St., N. Y. C.	\$1,047.93
	\$ 1,047.93

ATLYGINIMAS ORGANIZATORIAMS

Spalio 7, 1972	\$1,151.95
	\$ 1,519.95

ATLYGINIMAS DAKTARAMS

Spalio 30, 1972	\$ 10.00
	\$ 10.00

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS NARIŲ

Kelionės išlaidos, nakvynės ir dienpinigiai	\$ 608.70
	\$ 608.70

S. L. A. KOMISIJOS NARIŲ

Kelionės išlaidos	\$ 125.00
	\$ 125.00

TĖVYNĖS IŠLAIDOS

Pearl Printing Co.	\$ 395.00
Tėvynės surinkimas	\$1,090.00
Postmaster, N. Y. C.	28.61
Tėvynės ekspedicija ir pristatymas	130.00
	\$ 1,643.61

A L G O S

SLA Raštinės Tarnautojams	\$2,448.38
" Spaustuvės Tarnautojams	160.00
" Pild. Tarybos Nariams	598.50
	\$ 3,206.88

SUGRAŽINTI MOKESČIAI

Apdraudos Fondas	\$ 351.25
Ligoje Pašalpos Fondas	14.40
Mišrusis Fondas	2.82
Lėšų Fondas	24.95
	\$ 393.42

ĮVAIRŪS IŠMOKĖJIMAI

Literatūra	\$ 34.70
Fraternalinė veikla	92.95
E. Schallt, N. Y. C.	504.02
Howard Printing Corp.	42.27
Aktuarinės išlaidos	190.00
Paštas ir telefonas	245.87
Social Security	187.00
New York State Unempl. Ins. Fund	51.45
State Ins. Fund (Disability Ben.)	52.74
New York Telephone	98.31
Gimbels, N. Y. C.	30.59
Raštinės išlaidos	389.48
SLA 63 Kp. rekordų patikrinimas	50.00
Smulkios išlaidos	48.31
	\$ 1,982.14

SLA CENTRO TARNAUTOJŲ PENSIJOS		
Spalio 7, 1972	\$ 154.38	
		\$ 154.38
TAUPOMOJI SĄSKAITA		
Liberty Federal Savings & Loan Association, Philadelphia, Pa.	\$10,355.78	
		\$10,355.78
Spalio mėn., 1972 Viso.....		\$33,406.43
LAPKRIČIO MĖN., 1972		
POMIRTINĖS		
Lapkričio 4, 1972	\$2,204.00	
" " 11, "	3,872.00	
" " 18, "	81.00	
" " 25, "	650.00	
		\$ 6,807.00
TAUPOMOS APDRAUDOS		
Lapkričio 25, 1972	\$2,000.00	
		\$2,000.00
LIGOJE PAŠALPOS		
Lapkričio 4, 1972	\$ 154.30	
		\$ 154.30
ATŠAUKTOJI APDRAUDA		
Lapkričio 11, 1972	\$ 547.32	
" " 18, "	44.06	
" " 25, "	205.00	
		\$ 796.38
PASALPOS IŠ NASLIŲ IR NASLAIČIŲ FONDO		
Lapkričio 4, 1972	\$ 65.00	
" " 18, "	52.37	
" " 25, "	1,138.34	
		\$ 1,255.71
S. L. A. NUOSAVYBĖ		
307 W. 30th St., N. Y. C.	\$ 269.51	
		\$ 269.51
ATLYGINIMAS ORGANIZATORIAM		
Lapkričio mėn., 1972	\$ 487.92	
		\$ 487.92
SLA PILDOMOSIOS TARYBOS NARIŲ		
Kelionės išlaidos, nakvynės ir dienpinigiai	\$ 668.70	
		\$ 668.70
S. L. A. KOMISIJŲ NARIŲ		
Kelionės išlaidos	\$ 602.20	
		\$ 602.20
TEVYNĖS IŠLAIDOS		
Pearl Printing Co.	\$ 179.00	
Tėvynės surinkimas	765.00	
Postmaster	51.32	
Tėvynės ekspedicija ir pristatymas	130.00	
Lenox Service Press	31.03	
		\$ 1,156.35
A L G O S		
SLA Raštinės Tarnautojams	\$2,648.38	
" Spaustuvės Tarnautojams	160.00	
" Pild. Tarybos Nariams	958.50	
		\$ 3,766.88
SUGRAŽINTI MOKESČIAI		
Apdraudos Fondas	\$ 182.45	
Ligoje Pašalpos Fondas	2.70	
Mišrus Fondas	.32	
Lėšų Fondas	3.30	
Vaikų Fondas	364.80	
		\$ 553.57
ĮVAIRŲS IŠMOKĖJIMAI		
Fraternalinė veikla	\$ 308.07	
Mellon Nat'l Bank & Trust Co., Pittsburgh, Pa.	2,174.67	
Social Security	183.78	
E. Schalit, N. Y. C.	43.64	
Aktuarinės išlaidos	396.00	
Raštinės išlaidos	250.00	
Naujienos, Chicago, Ill.	50.00	
Sheriton Midway, Chicago, Ill.	130.62	
Paštas ir telefonas	142.52	
New York Telephone	95.17	
Smulkios išlaidos	1.27	
		\$ 3,775.74
PASKOLA MOKSLEIVIAMS		
Lapkričio 25, 1972	\$ 400.00	
		\$ 400.00

SLA CENTRO TARNAUTOJŲ PENSIJOS		
Lapkričio 4, 1972	\$ 154.38	
		\$ 154.38
Lapkričio mėn. 1972 Viso.....		\$22,848.64
GRUODŽIO MĖN. 1972		
POMIRTINĖS		
Gruodžio 2, 1972	\$2,500.00	
" " 9, "	3,105.00	
" " 16, "	2,348.00	
" " 23, "	900.00	
" " 30, "	1,850.00	
		\$10,703.00
LIGOJE PAŠALPOS		
Gruodžio 2, 1972	\$ 404.86	
" " 16, "	279.02	
		\$ 611.88
TAUPOMOS APDRAUDOS		
Gruodžio 2, 1972	\$2,000.00	
		\$ 2,000.00
ATŠAUKTOJI APDRAUDA		
Gruodžio 2, 1972	\$ 622.94	
" " 9, "	1,098.51	
		\$ 1,721.45
PASALPOS IŠ NASLIŲ IR NASLAIČIŲ FONDO		
Gruodžio 2, 1972	\$ 65.00	
		\$ 65.00
S. L. A. NUOSAVYBĖ		
307 W. 30th St., N. Y. C.	\$ 739.35	
		\$ 739.35
ATLYGINIMAS ORGANIZATORIAMS		
Gruodžio 2, 1972	\$ 139.98	
		\$ 139.98
SLA PILDOMOSIOS TARYBOS NARIŲ		
Kelionės išlaidos, nakvynės ir dienpinigiai	\$1,834.20	
		\$ 1,834.20
TEVYNĖS IŠLAIDOS		
Pearl Printing Co., Inc.	\$ 324.00	
Postmaster, N. Y. C.	48.59	
Elliott Business Machines, Inc.	126.17	
Tėvynės surinkimas	680.00	
Tėvynės ekspedicija ir pristatymas	130.00	
Dr. A. J. Gussen, už straipsnius Tėvynėje	200.00	
Smulkios išlaidos	20.00	
		\$ 1,673.76
A L G O S		
SLA Raštinės Tarnautojams	\$4,272.57	
" Spaustuvės Tarnautojams	240.00	
" Pild. Tarybos Nariams	598.50	
		\$ 5,111.07
SUGRAŽINTI MOKESČIAI		
Apdraudos Fondas	\$ 88.38	
Ligoje Pašalpos Fondas	15.00	
Mišrus Fondas	1.28	
Lėšų Fondas	12.80	
		\$ 117.46
ĮVAIRŲS IŠMOKĖJIMAI		
Fraternalinės išlaidos	\$ 517.47	
New York Telephone	79.12	
Social Security	258.05	
Paštas ir telefonas	228.35	
Aktuarinės išlaidos	366.00	
Raštinės išlaidos	38.69	
Smulkios išlaidos	1.96	
Nuošimtis	58.68	
		\$ 1,548.32
NUPIRKTI BONDSAI		
American Tel. & Tel.	\$25,093.75	
		\$25,093.75
SLA CENTRO TARNAUTOJŲ PENSIJOS		
Gruodžio 2, 1972	\$ 154.38	
		\$ 154.38
Gruodžio mėn., 1972 Viso.....		\$51,513.60

Leidykla, David McKay Company, kuri išleido Algio Rukšėno knygą, Day of Shame, apie Simo Kudirkos tragediją, kreipėsi į Amerikos Lietuvių Tarybą prašydama padėti knygą išplatinti.

ALT mielu noru sutiko tarpininkauti. Susidomėję knygą įsigyti (kaina \$8.95) prašome kreiptis į Amerikos Lietuvių Tarybą, 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. 778-6900.

Tėvynė, 1973 m. birželio 1 d.

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Antanas Gussenas Dr. Vaclovas Paprockas Dr. Edmundas Ringus.

Kraujo sudėtis ir veiksmas

Rašo DR. A. J. GUSSENAS

Kraujas yra šviesiai raudonas skystis, kuris cirkuliuoja po kraujagysles ir visą kūną, maitina, maistą išskirsto visiems kūno audiniams.

Arterijų kraujas, kol jis švarus, plaučių išvalytas ir gaivus, būna aiškiai raudonas. Venų kraujas, grįžtas atgal į širdį ir iš ten bėgas į plaučius, yra mėlsvai - rausvas, vyšniavas.

Kraujas už vandenį kiek tirštesnis, sunkesnis - jis yra lipnus, tįsus.

Apie kraują daug ir visai prikaltama. Teigiama, kad nuo gero, sveiko kraujo priklauso žmogaus visa sveikata, jo gabumas dirbti ir gyventi. Kraujas - gyvybės šaltinis, viso kūno audinių maitintojas ir gaivintojas.

Būtina žinoti, kas yra tos kraujo ląstelės - kraujakūniai. Kraujakūnių yra dvi rūšys - raudonieji ir baltieji. Raudonieji kraujakūniai panašūs, kaip ir augmenų - žalių lapų žaliagrūdžiai; jie yra kūno gaivintojai, medžiagų keitėjai. Raudonieji kraujakūniai yra labai maži, jie matomi tik per mikroskopo padidinamuosius stiklus. Jie sumontuoti iš vienodos medžiagos, minkšti, tamprūs, nelyginant lyg gumos skrituliukai. Kraujo laše jų galima priskaityti milijonus.

Raudoną spalvą kraujas gauna nuo hemoglobino. Hemoglobinas yra savo rūšies proteidas, tampriai susijęs su geležimi.

Baltieji kraujakūniai savo išvaizda ir sudėtimi skiriasi nuo raudonųjų kraujo ląstelių. Baltieji kraujakūniai kiek didesni už raudonuosius, - apskriti. Jie yra pailgi, tamprūs, elastingi. Jų vidury yra tirštesnės konstrukcijos branduolys. Nuo branduolių išvaizdos ir ląstelių didumo priklauso jų darbo gabumai.

Palyginus skaičium su raudonaisiais vienam baltajam kraujakūniui yra net 700-800 raudonieji.

Kraujo skystyje yra kraujadulkių, kurios būtinos kraujui sukretėti. Be jų pagalbos, įsipiovus ar įsidrėskus, kraujas pats savaimi nenustotų iš žaizdos bėgti.

Kraujo skystis vadinasi serumu - plazma. Plazmoje yra daugiausia vandens - trys ketvirtadaliai. Tam vandeny yra gazų - deguonies, angliarūkščio ir azoto. Tai chemikalai kūne, kaip toj tobiliausioj cheminėj laboratorijoj. Jame nuolat atsikartoja daugybė įvairiausių veiksmų, susijungimų, atmainų, kur ir yra visa gyvybės esmė, visi gyvybės apsišėkimai.

Kraujo plazmoj yra daugybė mineralinių druskų: valgomosios druskos, kalkių, geležies, potašiaus ir magnezijos. Visa tai būtina geram, švaram kraujui palaikyti.

Kraujas yra didžiai "supainiotas" mišinys. Plazmoje taip pat yra visų aklųjų liaukų syvų, kurie tiesiai susigeria į kraują ir turi labai daug įtakos į visą kūno organizmą.

Manding, kraujo plazmoj yra ir apsiginamųjų medžiagų - nuo bakterijų ir nuodų. Nuo tų medžiagų kokybės ir kiekybės ir priklauso kraujo gyvingumas, jo atsparumas prieš ligas, o labiausiai kovoti prieš bakterines ligas, jų išvengti.

Kraujo pareigos svarbios. Jame yra viso to ko tik bet kuriai kūno daliai reikia. Kitaip ir negali būti - nes kraujas yra viso kūno organizmo maitintojas, gaivintojas. Iš kur gi įvairių organų ląstelės, audiniai galėtų sau gauti būtino maisto, jei ne iš kraujo? Vyriausiojį kraujo pareiga, jo svarbiausioji užduotis, darbas, tai viso kūno ląstelės gaivinti ir maitinti.

Raudonųjų kraujakūnių - ląstelių yra be skaičiaus daug tarp 5-6 milijonų. Jų tiek ir būtinai reikia, žmogui būti sveikam. Bet dėl kokių nors priežasčių raudonųjų ląstelių skaičiui sumažėjus, žmogus suseraga mažakraujystės - anemijos liga.

Mažakraujystę pagamina sekančios priežastys: piktieji navikai, užkrėstos, pūvančios žaizdos, didesnis kraujaplūdis, dantų dėsnų kraujavimas, bei jų pūliavimas, kiauros ir aklos votys žandikauliuose, nuodai nuo švino, gyvsidabrio, arseniko ir nuodingos, smarkios rūgštys, kuriomis darbininkai apsinuodija darbo įstaigose. Toki nuodai suardo, sugadina raudonuosius kraujakūnius, iš ko vėliau išsivysto mažakraujystės liga - anemija.

Tėvynė, 1973 m. birželio 1 d.

Detroit, Mich.

LB Apylinkės Lituainistinės mokyklos ir Pedagoginių kursų mokslo metų užbaigimas įvyko gegužės mėn. 20 d. Baigimo iškilmėse suruoštos Lietuvių Namuose.

Pedagoginius kursus baigė: Gintė Damušytė, Vida Skiotytė, Kristina Mičiūnaitė ir Saulius Jankauskas. Mokytojavo: Stefa Kanelienė, Galina Gobienė ir Aldona Milmantienė.

Lituainistinės mokyklos 8 skyrius baigė: Arvydas Alkevičius, Saulius Anužis, Danutė Juzėnaitė, Virgilijus Kasputis, Kristina Jankutė, Vida Nakaitė, Dalia Rudytė, Elegijus Lelis, Loreta Sveraitė, Stepas Solys, Vytautas Urba, Kristina Veselkaitė, Taura Zarankaitė ir Romana Pikūnaitė.

LB Švietimo Tarybos Pirmininkas Jonas Kavaliūnas tarė žodį ir baigusiems Pedagoginius kursus įteikė diplomus ir po 1 egz. Švietimo Gairės.

Mokytoja Aldona Milmantienė įteikė: Gintei Damušytei, Vidai Skiotytei ir Kristinai Mičiūnaitei Pabaltijos Jūros gintaro gabalėlį, o Sauliui Jankauskui - knygą ir mokytojo simbolių žvakę.

LB apylinkės pirmininkas Jonas Urbonas kursantus ir tris geriausiai baigusius 8 skyrius - Kristiną Veselkaitę, Taurą Zarankaitę ir Romoną Pikūnaitę apdovanojo knygomis.

Kursus baigusiuju vardu padėkojo Vida Skiotytė.

Mokyklos choras vadovaujamas mokytojo Prano Zarankos padainavo: Mūsų žemė, Tėvėlių kraštas, Pavasario puota, Raiba paukštelė, Šaltyšius ir Sumokslu į rytojų. Solistai: Kristina ir Regina Butkūnaitės, Dainius Skiotys, Virgilijus Kasputis, Saulius Anužis, Stepas Solys, Linas Orentas ir Darius Rūdis. Akomponavo Vidas Neverauskas VII sk. mokinys. Dainų pranešėjai buvo: Taura Zarankaitė, Kristina Jankutė, Elijijus Lelis ir Gintas Zaranka.

Su savo kuryba pasirodė 8 skyriaus mokiniai. Jie skaitė eilėraščius, deklamavo ir tautinius šokius šoko. Po programos visi mokiniai gavo metinius pažymėjimus. Kitoje L. N. salėje buvo išstatyta mokinių darbų parodėlė.

Mokyklos baigimo programą pravedė mokyklos vedėjas dr. Kęstutis Keblys.

***

DLOC gegužės 19 d. miestocentre Kennedy aikštėje turėjo suruošęs demonstracijas ir išdalino 2,000 lapelių, kuriuose Amerikos visuomenę supažindino su Lietuvos padėtimi ir Romos Kalantos susideginimu, reikalaujant Lietuvai Laisvės.

Sekmadienį gegužės 20 d. Romos Kalantos susideginimo metinių proga buvo atlaikytos mišios visose lietuvių parapijų bažnyčiose. Organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis.

Po mišių šv. Antano parapijos patalpose buvo sukviestas specialus susirinkimas ir priimtavaldybos narės Stefos Brizgytės perskaityta rezoliucija, kuri bus pasiųsta JAV Prezidentui, senatoriams, kongresmenams ir valstybės pareigūnams. Ten pat jiems buvo rašomi ir laišškai.

***

Romo Kalantos susideginimo metinių proga per radijo valandėles kalbėjo Robertas Selenis ir Stefa Brizgytė.

***

ALRK Lietuvių Balsas gegužės mėn. 20 d. Lietuvių Namuose buvo suruošęs iškilmingus pietus savo naujos valdybos nariams ir kvietiesiems svečiam. Šventė trīgubą šventę: naujosios valdybos įvesdinimą, valdybos nario Jono Maršalkovičiaus gimimo dieną ir klubo valdybos pirmininko Kazio Gogelio dukrelės lituanistinės mokyklos 4 skyrių baigimą. Pietų metu kalbėjo pirmininkas Kazys Gogelis.

ANTANAS GRINIUS

L
I
T
U
A
I
N
I
A
I

Lietuvių Respublikonų Federacijos delegatai III-je Tautybių Respublikonų konferencijoje, įvykusioje gegužės 11-13 d. d. Washington, D. C. Sėdi iš kairės į dešinę E. Šumanas, dr. K. Bobelis, dr. A. Valienė, R. Premeneckienė ir J. Mičiūnaitė.

Žmogus turėtų būti atsargesnis savo sveikatą saugodamas. Būtina prižiūrėti dantis, kad jie nebūtų kortoynuoti ir jų dėsnos nebūtų kraujingos; žandikauliuose, kad nebūtų aklų ir kiaurų pūlinių. Toki bakteriniai židiniai sugadina, nusilpnina ne tik kraują, bet ir širdį ir pagamina įvairius jos sutrikimus jaunuoliuose ir suaugusiuose žmonėse.

Boston, Mass.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Visiems SLA 308 Kuopos nariams pranešama, kad paskutinis pavasarinis narių susirinkimas įvyks 1973 birželio 23 d. 7 val. vakaro Liet. Piliečių Klube, So. Bostone. Visų narių dalyvavimas būtinas, nes daugumai reikalinga mokėti savo apdraudos mokesčius. Nariai, kurie siunčiate savo apdraudos čekius fin. sek. P. Jančiauskui, tai ir siųskite arba įteikite man, kad tik būtų laiku sumokėta apdrauda, nes draudimo bendrovės griežtai reikalauja laiku sumokėti. Tad visi nariai išidėmėkite susirinkimo dieną ir dalyvaukite susirinkime. Čia vietoje galėsite užsimeklėti savo apdraudą, kad nebūtų jokio kito paraginimo, nes daugumai reikalinga mokėti nuo liepos 1 d.

Kartu atsiveskite savo giminių ir draugų prisirašyti į SLA, ypač dabar, nes dar tebeduodamos visų rūšių apdraudos nupigintomis kainomis. Nepraleiskite progos įsirašyti į SLA. Jeigu kam kas nors neaišku, pašaukite telefonu Andriulioniui 268-5503 arba P. Jančiauskui - 588-9091 ir gausite visas informacijas. Dalyvaudami susirinkime, būsite asmeniškai informuoti.

A. ANDRIULIONIS
S. L. A. 308 KP. PIRM.

Los Angeles, Cal.

PAVYKĘS PARENGIMAS

Gegužės 19 d. Los Angeles lankėsi SLA Centro išdininkė p-lė E. Mikužiūtė. Jai pagerbti SLA 75 Kuopos Valdyba Tautinių Namų svetainėje surengė rengimą, kuriame, be susivienijimo narių, atsilankė geras būrys svečių.

Prie vaišių stalo buvo pasakyta kalbų, išsiaiškinta įvairių klausimų, palinkėta Susiv. geros sėkmės. Tame rengime dalyvavo ir Californijos Lietuvių Radijo Valandėlės programos pranešėjas Vladas Gilys, kuris S. L. A. Centro išdininkės E. Mikužiūtės kalbą įrekdavo ir perdavė per lietuvių radijo valandėlės programą.

Los Angeles SLA nariai norėtų, kad juos dažniau aplankytų SLA Centro Valdybos atstovai ir gyvu žodžiu galėtų pasikalbėti apie susivienijimo reikalus.

J. GEDMINTAS

Pensijos iš Anglijos

Antrajam Pasauliniam karui pasibaigus, daug lietuvių pateko į Angliją, ten gyveno ir dirbo. Vėliau kai kurie išvyko į kitus kraštus.

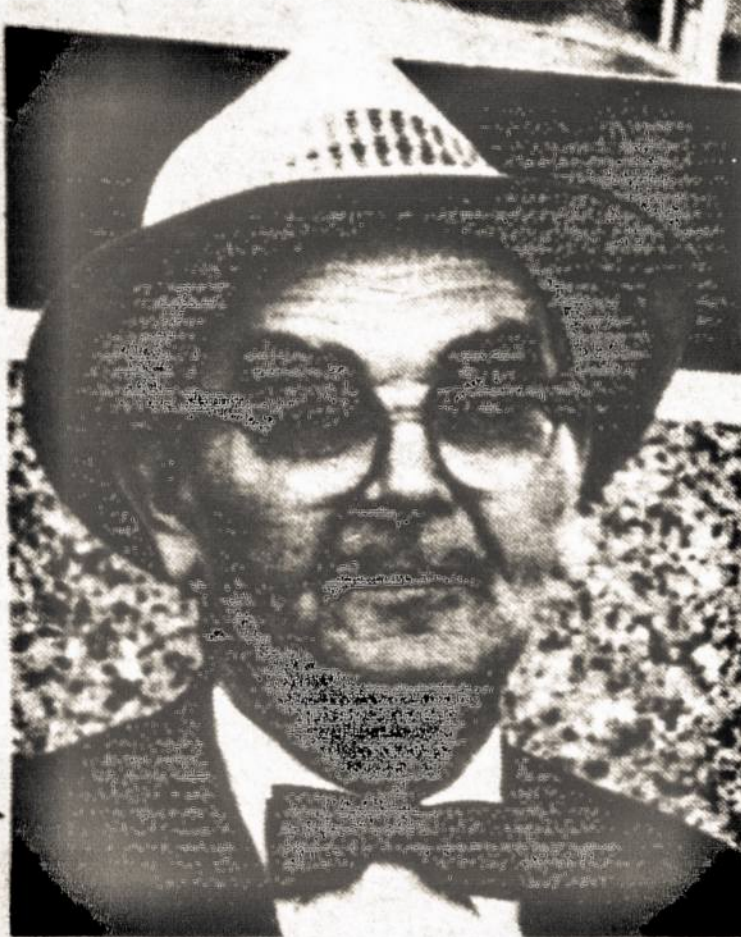
Anglijoje dirbę, nors ir išvyko, turi teisę į pensiją ir nedarbingumo pašalpas, jei tik išdirbo nustatytą laiką ar dėl ligos yra nedarbingi. Svarbu, kad į jo sveikatos draudimo fondą būtų įneštos reikalingos apdraudos sumos.

New York, N. Y.

GRAŽI 85 METŲ SUKAKTIS

Jonas Vilkaitis, ilgametis Naujienų ir Keleivio laikraščių korespondentas New Yorke ir žymus socialdemokratų veikėjas, gegužės 11 d. sulaukė 85 m. amžiaus.

Spaudoje jis reiškiasi jau nuo 1906 m., tiek pat ir visuomeninio darbo srityje. Ilgesnis laikas, kai jis gyvena New Yorke ir dalyvauja vietos lietuvių socialdemokratų veikloje ir yra jų vadovybėje. Šiuo metu redaguoja knygą apie Lietuvių Darbininkų Draugiją. Anksčiau jis rūpinosi K. Bielinio ir V. Požėlos raštų išleidimu. Jis yra socialdemokratų S-gos Literatūros Fondo valdyboje.

Jonas Vilkaitis

Chicago, Ill.

134 KUOPOS SUSIRINKIMAS

SLA 134 Moterų Kuopos susirinkimas įvyko gegužės 4 dieną. Paaikškėjo, kad Kuopa turi kelias sergančias nares. Joms narės linki greit pasveikti.

Pirmininkė E. Čižauskienė pranešė, kad yra priimta nauja narė Aldona Kičas.

Sekretorė Kristina Austin padarė pranešimą iš praėjusio žaidimų pobūvio. Pirmininkė padėkojo visoms aukojusioms ir dirbusioms narėms, taip pat pareiškė padėką Kuopos rėmėjams: Yanas Hardware Store, Beverly Hills gėlininkui, Vance Laidojimų įstaigai Ciceroj, Lack Laidojimų įstaigai, Šv. Antano Taupymo ir Skolinimo Bankui, Mutual Federal Taupymo ir Skolinimo Bendrovei, Universal Taupymo ir Skolinimo Bendrovei, Standard Federal Taupymo ir Skolinimo Bendrovei, Talman Federal Taupymo ir Skolinimo Bendrovei, Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovei, Republic Taupymo ir Skolinimo Bendrovei.

Susirinkimui pasibaigus, narės pasivaišino. Pasveikintos narės gimtadienių proga: Dora Petro, finansų sekretorė Kristina Austin. Pirmininkė E. Čižauskienė prisegė Kristinai puikų korsažą.

Į Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos naująją Centro valdybą išrinkti: Emilija Čekienė, Stella Abraitienė, Juozas Bagdonas, Jurgis Sirusas, Petras Mačiulaitis. Pareigomis dar nepasiskirstė.

M. Dobužinskis — Pilies gatvė Vilniuje

Gegužės mėn. 26-27 d. d. Brooklyne, N. Y. įvyko profesoriaus Mstislavo Dobužinskio kūrinių paroda "Senoji Lietuva". Buvo išstatyta jo aliejinė tapyba, teatro eskizai, akvarėlės, piešiniai, viso 53. Parodą surengė Lietuvių Moterų Klubų Federacija New York'o Klubas.

MSTISLAVAS DOBUŽINSKIS (Mstislav V. Dobujinsky) — tarptautinio masto menininkas, grafikas ir "Lietuvių portretistas". P. Petrapilio Meno Akademijos profesorius, dėstė Lietuvos Meno Mokykloje nuo 1930 iki 1932 m. Dirbo Lietuvos Valstybės Teatrui nuo 1925 iki 1939 m. Nemažai dirbęs ir Lietuvos Heraldikos srityje.

Jis gimė Novgorode (Rusijoje) 1875 m. Jo tėvas, artilerijos karininkas, vėliau generolas, buvo kilęs iš senos lietuvių bajorų šeimos. M. Dobužinskis mokėsi Vilniaus ir Petrapilio gimnazijose ir baigė Petrapilio Universiteto Teisų Fakultetą. Meną studijavo Muenchene, Paryžiuje, Italijoje ir Meno Akademijoje Petrapilyje. Nuo 1902 priklausė rusų dailininkų grupei "Meno Pasaulis" (Mir Iskousstva). Dalyvavo visoje eilėje parodų Rusijoje ir užsienyje. Be to, pagarsėjo kaip grafikas iliustratorius. Teatrui pradėjo dirbti nuo 1907 m. 1924 m. paliko Sovietų Sąjungą, gavo Lietuvos pilietybę. Nuo to laiko iki savo mirties 1957 m. jis suruošė daugiau kaip 50 individualinių parodų daugumoje Europos kraštų ir J. A. Valstybėse. Per savo gyvenimą sukūrė apie 200 teatro pastatymų 12-kos Europos ir Amerikos kraštų teatrams, ir kadangi kai kurie spektakliai buvo rodomi Afrikoje, Australijoje ir Azijoje, jo dekoracijas ir kostiumus matė visų penkių kontinentų žiūrovai.

Dobužinskio kūrinius galima rasti 63-juose Europos ir Amerikos muziejuose, iš kurių 32 muziejai yra Sovietų Sąjungoje, 6 Lietuvoje, 13 kituose Europos kraštuose, 11 J. A. Valstybėse ir vienas Argentinoje.

LMK Federacijos New Yorko Klubo valdyba, surengusi Dobužinskio kūrinių parodą. Iš kairės į deš.: S. Kačinskienė, M. Noreikienė, J. Vytuvienė, J. Gerdvilienė, M. Žukauskienė - pirmininkė, S. Skobeikienė, M. Ulėnienė. Nuotr. LINO VYTUVIO

Akron, Ohio

SLA 198-354 Kuopos susirinkimas įvyks birželio-June 3-čią, sekmadienį, 2-rą v. p. p. Šv. Petro Bažnyčios salėje, 1414 East Ave., Akron, Ohio. Pereito susirinkimas buvo labai sėkmingas. Valdyba kviečia dalyvaut ir šiame susirinkime. Po susirinkimo bus užkandžių ir kavutės.

Tad, iki pasimatymo, Valdybos vardu,
ANNA KIRTIKLIS

Tebesiunčia dividendus

Gegužės mėnesio gale savo dividendų čekius SLA Moksleivių fondui užrašė Rimas Sukauskas (200 Kp.) ir Petras Kaspariūnas (3 Kp.). Taip pat SLA centrai \$10 čekį atsuntė SLA 216 Kp. pirmininkas Antanas Andriulionis, prašydamas, kad ši suma būtų įjungta į Moksleivių fondą. Ši pavyzdžiai parodo, jog dar nėra per vėlu paaukoti savo dividendų kilniems fraternaliniams darbams.